

הלימודים החוץ-אקדמיים

בית הספר לטכנולוגיה

פיתוח ועדכון של קורסים

השנה הושלם פיתוחם של חומרי לימוד נוספים לכמה קורסים בתוכנית להנדסאי חשמל לבעלי רישיון "חשמלאי מוסמך", בהתאם לתוכנית הפיתוח הדו-שנתית 2007-2008. כמו כן עודכן הקורס "מבוא לתכנות בשפת C# וסביבת MICROSOFT.NET" למגמת הנדסאי תוכנה, ונמשכה עבודת התרגום של מהדורתו החמישית של הספר **מעגלים מיקרואלקטרוניים** (פרי עטם של א' סדרה וק' סמית), כתחליף לחומרי לימוד שהתיישנו בשני קורסים מרכזיים במגמת אלקטרוניקה.

הוראת תוכנית לימודים להנדסאי חשמל לעובדי חברת חשמל

בית הספר לטכנולוגיה זכה במכרז של חברת חשמל לתוכנית הכשרה של כשנתיים וחצי, המיועדת להסבת טכנאי חשמל עובדי החברה להנדסאי חשמל. בתוכנית 11 קורסים וכן פרויקט גמר להנדסאי חשמל. קבוצה ראשונה, ובה 36 איש, החלה ללמוד בנובמבר 2006, ותסיים את לימודיה בתחילת 2009. קבוצה שנייה, של כ-40 לומדים מאזור המרכז, החלה ללמוד ביוני 2008.

בוגרים ומוסמכים

התחום	תשס"ו	תשס"ז	תשס"ח
טכנאי/הנדסאי	35	41	*42
משלימים ובוגרי הנדסאי במוסדות אחרים	20	21	22
חשמלאי מוסמך וחשמלאי ראשי	25	16	-
מורים לטכנולוגיה	137	170	149
בוגרי הכשרה מקצועית אחרים	0	13	65
סה"כ	217	261	278

* מתוך 42 בוגרים צפויים, 39 הם בוגרי הנדסאי.

נתוני הרשמה

מסלול/מגמה	מספר נרשמים		
	תשס"ו	תשס"ז	תשס"ח
מסלול טכנאי/הנדסאי (כולל משולב) - מגמות ותיקות	974	951	1,013
טכנאי/הנדסאי חשמל - המגמה החדשה	65	228	335
מסלול הכשרה מקצועית והשתלמויות	254	235	214
סה"כ	1,293	1,414	1,562

היחידה להשתלמות עובדי הוראה

היחידה להשתלמות עובדי הוראה מממשת באופי פעולתה את אחד היעדים המרכזיים של האוניברסיטה הפתוחה - לאפשר לציבור המורים בישראל להעלות את רמת השכלתו ומקצועיותו, בהתאם לנאמר במסמך היסוד של האוניברסיטה (ועדת שרם). פעילות היחידה התקיימה גם השנה בשני מוקדים מרכזיים העונים ליעד זה: ביצוע מיזמים ייחודיים עבור משרד החינוך וביצוע השתלמויות, קורסים וימי עיון עבור מערכת החינוך. האוניברסיטה הפתוחה מתייחדת מאוניברסיטאות אחרות ביכולתה לקיים השתלמויות ברחבי הארץ ולספק מענה לצרכים בתחומי החינוך, הן במרכז הארץ הן בפריפריה, בשילוב אמצעים טכנולוגיים מתקדמים.

ביצוע מיזמים ייחודיים

מחקרים בנושאי הערכת תוכניות לימודים: בעקבות זכייה במכרז של משרד החינוך ערך צוות היחידה בשיתוף עם אנשי אקדמיה מהאוניברסיטה הפתוחה ומאוניברסיטאות נוספות חמישה מחקרים השוואתיים שעניינם סקירות ספרות בנושאים אלה: תוכניות לימודים בעולם; תוכניות לימודים במתמטיקה; תוכניות לימודים באזרחות; הוראה לפי סטנדרטים בעולם;

השתלמויות ולימודי העשרה

כמדי שנה הצענו השתלמויות ותוכניות העשרה למורים, למנהלים ולמפקחים ברחבי הארץ. התקיימו 77 השתלמויות וימי עיון, כמפורט להלן, בהיקף של 4,151 שעות לימוד. השתתפו בהם 2,216 לומדים ולומדות.

מספר ההשתלמויות	תחומי התוכן
18	פיתוח מנהיגות והכשרת בעלי תפקידים
23	העשרה בתחומים שונים: היסטוריה, סוציולוגיה, מיקרוביולוגיה, קולנוע, אזרחות ועוד
10	הכשרת מאבחים ומטפלים בתלמידים עם לקויות למידה
9	דרכי הערכה והערכת הישגי לומדים
9	כישורי חשיבה ואסטרטגיות למידה
8	העשרה אישית

הקמת מרכז צ"י – מרכז אוניברסיטאי לפיתוח עובדי הוראה

הנדבן סטנלי צ"י התגייס להרים תרומה ייעודית לאוניברסיטה הפתוחה, לשם קידום של הישגי מערכת החינוך בישראל. האו"פ מתעתדת להקים מרכז לפיתוח עובדי הוראה, שיפעל לשיפור המקצועיות של כוח ההוראה ויתרום להעצמת אוכלוסיית המורים והסטודנטים להוראה. בשנה הקרובה תיערך האוניברסיטה הפתוחה להקמת המרכז, האמור להתחיל לפעול בשנת הלימודים תש"ע.

המערך ללימודי המשך (מעל"ה)

מערך לימודי המשך מאגד בתוכו שבעה בתי ספר: אסכולות, חשיפה, תפנית, תפנית, דיפלומה, דיאלוג ומירב. השנה הורחב תמהיל הקורסים במעל"ה המקנים נקודות זכות לתואר אקדמי. במהלך תשס"ח למדו בבתי הספר של מעל"ה 17,352 תלמידים מהמגזר הפרטי. הפעילות הענפה בפריפריה התרחבה, ועמה – החדירה לקהלי יעד חדשים במגזר החרדי ובמגזר הערבי.

כישורי חשיבה מסדר גבוה. מחקרים אלה אמורים לתת מענה לצרכיו של האגף לתוכניות לימודים במשרד החינוך. כולם זכו להערכה רבה.

"האופק הפדגוגי" – הכשרת מורים לטיפול החשיבה של התלמידים:

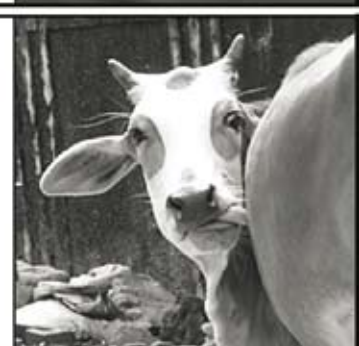
המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך מדגישה את חשיבות קידום החינוך להבנה מעמיקה ולחשיבה בתחומי הידע השונים. היחידה לעובדי הוראה משתלבת במהלך זה באמצעות פיתוח תוכניות הדרכה למורים בדיסציפלינות השונות ושילוב בתוכניות ההכשרה של הסטודנטים לתעודת הוראה. נוסף על כך היא עורכת מחקרי הערכה לבדיקת הטמעתו של הנושא בהוראת האנגלית והעברית בבתי הספר העל-יסודיים ברחבי הארץ.

מסלולים להכשרת מאבחים ומעריכים לתפקודי למידה:

היחידה, ולצדה המחלקה לחינוך ולפסיכולוגיה של האוניברסיטה הפתוחה, משתלבת באחת התוכניות המובילות של משרד החינוך, שמטרתה להכשיר מאבחים ומעריכי תפקודי למידה. באישור המשרד מפעילה היחידה מסלול להכשרת מאבחים בבתי הספר. הלימודים נמשכים שלוש שנים בהיקף של 800 שעות לימוד, וכוללים קורסים אקדמיים של האו"פ בתחומי תוכן רלוונטיים, הכרת כלי אבחון ואף התנסות מעשית במרכזי אבחון מובילים. במסלול הכשרה זה לומדות עתה קבוצה שסיימה שנה א ואחרת שסיימה שנה ב, וכן שתי קבוצות להכשרת מאבחים במגזר הערבי: קבוצה אחת בבאר-שבע (והיא מתמקדת במגזר הבדואי) והשנייה – בגבעתי-חיבה. נוסף על קבוצות אלה מתקיימות השתלמויות המתמקדות באבחון, באיתור ובדרכי הוראה לשילוב תלמידים עם צרכים מיוחדים.

פעילויות היחידה בתחומי המרחב המתוקשב:

היחידה לעובדי הוראה הפעילה 11 אתרי אינטרנט בקורסים להכשרת בעלי תפקידים מובילים במערכת החינוך. אתרי הקורסים – שבכל אחד מהם משולבים קישורים וחומרים עדכניים הקשורים לנושאים הנלמדים – מאפשרים למידה שיתופית במודל הוראה ייחודי שפותח אצלנו ומציעים למידה באמצעות דיון מובנה בפורומים ובקבוצות דיון וכן למידה בסביבת ויקי. בשל מומחיותו של צוות היחידה בשילוב התקשוב בתהליכי הוראה, למידה והערכה, הוא הוזמן להנחות במסגרות חינוכיות. בין היתר, הנחה בקורס לסגל ההוראה בתוכנית "כתום" (תוכנית מטעם מכון דוידסון במכון ויצמן, "מחשב לכל ילד בחטיבת הביניים"), בנושא "שילוב תהליכי הערכה במרחב המתוקשב" וכן ברשת החינוכית עמל, בנושא הבניית מדיניות התקשוב.

למיתוג בית הספר כמוביל בתחומי תרבות ודעת בארץ. **בית אילה:** שלוחת בית אילה שוכנת בבית הנדבנית אילה זקסיאברמוב. המבנה נותר בתוכניתו המקורית, כבית מגורים, וכיתות הלימוד ממוקמות בחדרי האירוח והמגורים של המשפחה. כך נוצרת במקום אווירה אינטימית ונינוחה. כ-25 קורסים, שמלמדים בהם מיטב המרצים והחוקרים, מוצעים בבית אילה בלימודי בוקר וב"שישי תרבות", והם מתפרסים על מגוון תחומים: מוזיקה, קולנוע, פילוסופיה, מדע ועוד.

חשיפה

חשיפה, בית הספר לאומניות התקשורת, הטלוויזיה והמולטימדיה, מקיים מסלולי לימוד שחלקם מקנים נקודות זכות אקדמיות במסלולי הלימוד האקדמיים. בין האירועים המיוחדים שקיים בית הספר השנה:

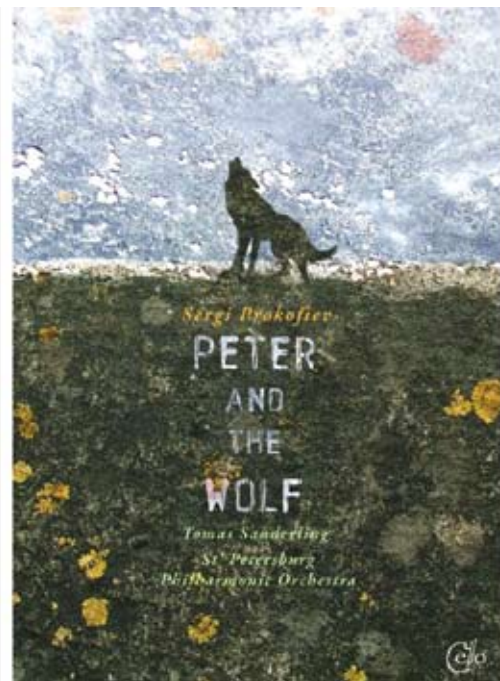
"קומדינה": תערוכה, פרי יצירתם של סטודנטים שנה א במגמה לתקשורת חזותית, מבטאת את דעותיהם לגבי מאפיינים נבחרים ממגוון עולמות תוכן, המאפיינים את מדינת ישראל במלאת לה שישים שנה. התערוכה, שזכתה לחשיפה תקשורתית נרחבת בטלוויזיה ובעיתונות, עוצבה כחנות מתנות שהציעה מתנות ייחודיות למדינה: חולצות טי, דגלים חדשים למדינה ומוצרי צריכה יומיומיים אשר עברו הסבה שימושית וערכית.

אתרי האינטרנט של מעל"ה שונו ועודכנו, כדי שמנוע החיפוש גוגל יאתר אותם בצורה טובה יותר. האתרים – הבנויים בצורה ידידותית למשתמש – מכילים מידע רב על בתי הספר, פרטים לגבי קורסים, סרטוני וידאו, וידעונים ומידע נוסף. מכל דף קורס אפשר להירשם לקורס הספציפי בטופס ממוחשב.

מחשובם של שבעת בתי הספר התרחב השנה. בין היתר, הורחבו ושופרו נושאי החשבונות לקבוצות פנים-ארגוניות, תשלומים, הפקת חוזים למנחים ושיבוץ מפגשים בכיתות בשיתוף עם מתקני לימוד, וכן נוספה אפשרות לשלוח הודעות דואר אלקטרוני והודעות SMS למתעניינים ולתלמידים.

אסכולות

באסכולות, בית הספר ללימודים רב תחומיים ולתרבות הדעת, היו כ-12,446 הרשמות בתשס"ח. שלוחת רעננה בקריית האוניברסיטה קיימה פעילות ענפה ולמדו בה יותר מאלף תלמידים. בקורסי הקולנוע ובמיוחד בקורס "טרם בכורה" התרחבו היקפי הפעילות בתל-אביב, בשלוחות (ירושלים ורעננה) ובפריפריה (מודיעין, גני-תקה ועוד). אסכולות הרחיב השנה את שיתופי הפעולה שלו עם גופי תרבות ובהם סינמטק חיפה, סינמטק תל-אביב והתזמורת הפילהרמונית. כמו כן קיים בית הספר ימי עיון בהשתתפות סופרים מן השורה הראשונה, ובהם עמוס עוז ודוד גרוסמן, אשר תרמו

עבודות נבחרות של תלמידי בית הספר חשיפה (מימין לשמאל): ענת פרנקו, תמרורים; רונית רייכמן, מגזין מחתרת; ענבל ציזיק, ללא שם; זאב זילברמן, מיתוג חברת Cello; סיון נוני, פנטזיות; עדי לוקי, להתיידד עם שד.

סדנאות עולים וחיילים בודדים: תפנית מקיימת קורסי הכנה לאזרחות עבור חיילים ערב שחרורם שהם עולים חדשים וחיילים בודדים, כדי להקל על השתלבותם בחיים האזרחיים. הסדנאות מקנות ידע חיוני בכל הקשור לעולם האקדמי ולשוק העבודה, ומטפחות מוטיבציה לפנייה למסלול האקדמי ככלי חיוני להשתלבות בשוק העבודה. 71 קבוצות ובכל אחת 20 חיילים השתלמו השנה בסדנאות אלה, המתקיימות בשיתוף פעולה עם הסוכנות היהודית, עם צה"ל, עם קרן גרוס ועם קרן אסתר המלכה.

תפניטק

תפניטק, בית הספר למחשבים, מאופיין בגישה הרואה את העובד במרכז העשייה. מערך ההדרכות בבית הספר מאפשר גם לחסרי רקע בתחום המחשבים להיכנס בשערי הטכנולוגיה ומספק אפיקי התעדכנות נוחים למבקשים להכיר את החידושים והפיתוחים העתידיים.

דיפלומה

דיפלומה, בית הספר ללימודי תעודה והסמכה, מציע מסלולים להכשרה מקצועית ולהכנה למבחני הסמכה במגוון תחומים

תערוכת בוגרים: בסיום שנת הלימודים נערך האירוע המסורתי "הפנינג דיגיטלי 2008", שבו הציגו עשרות בוגרי בית הספר מעבודותיהם בתחומי העיצוב, האנימציה, הסרטים הדוקומנטריים והעלילתיים ועוד.

תפנית

תפנית, בית הספר למנהלים, הרחיב השנה את פעילותו ואת נגישותו. פותחו תחומי תוכן חדשים, וקורסים עודכנו בהתאם למגמות השוק ולהתפתחות מקצועות הניהול. בית הספר המשיך לקיים מיזמים רחבי היקף, החושפים את המשתתפים בהם לאפשרויות הלימוד המגוונות באוניברסיטה הפתוחה.

מיזם קידום נשים: המיזם מיועד להקנות לנשים כלים לעצמאות כלכלית נרחבת, וכפועל יוצא מכך – לאפשר להן להשתלב בתפקידי ניהול בכירים בשוק העבודה. במיזם זה מוצעים קורסים מובילים שעלותם מסובסדת, ביניהם יזמות עסקית, אימון אישי ופריצת דרך. בין היתר הוצע השנה, בשיתוף פעולה עם מועצת הנשים של כפר-סבא, קורס להכשרת דירקטוריות בחברות ציבוריות.

ובהם: תיירות, פיננסים, עיצוב ונדל"ן. בית הספר קיים זו השנה השנייה פעילות ענפה במכללה החרדית "בית רבקה" בכפר חב"ד. פעילות זו מוצעת לכל בנות חב"ד המחפשות תחליף ללימודים ועבודה במסלול ההוראה. בתשס"ח פתחנו במכללה זו קבוצות ללימוד גרפיקה ממוחשבת, מזכירות רפואית, הנהלת חשבונות, אנגלית, קורס חשבונות שכו.

דיאלוג

דיאלוג, בית הספר לשפות, מציע מגוון קורסים לקהל הרחב ולארגונים עסקיים. השנה גדל מספר שעות ההוראה בקורסים ללימוד רוסית וגרמנית, ונמשך הגידול הניכר בשעות ההוראה בשפה האנגלית.

מיזם משרד החוץ ומשרד ראש הממשלה: בית הספר דיאלוג זכה במכרזים של משרד החוץ ושל משרד ראש הממשלה, להוראת השפה המדוברת והתרבות של ארץ היעד לבני משפחות של שליחים, לקראת נסיעתם. בית הספר אף מכין את ילדי השליחים לשיטת הלימוד הנהוגה בבתי הספר האמריקניים ברחבי העולם.

מיזם לקידום אקדמאיים יוצאי אתיופיה, בשיתוף עם האגודה למען יוצאי אתיופיה: ליוצאי אתיופיה בעלי השכלה אקדמית מוצעים קורסים בשפה האנגלית, כדי להרחיב עבורם את היצע מקומות העבודה ההולמים את כישוריהם המקצועיים והאקדמיים. האגודה למען יוצאי אתיופיה מסבסדת את הקורס.

דיאלוג למען הקהילה: בשיתוף עם עיריית בני-ברק מפעיל דיאלוג קורסי אנגלית לנוער שנפלט ממערכות החינוך.

מירב

מירב, בית הספר לרפואה משלימה בשיתוף "מכבי טבעי" מבית מכבי שירותי בריאות, הרחיב השנה עוד יותר את פעילותו בקרב הציבור החרדי. בין השאר מוצעים לימודי תעודה ברפואה משלימה לנשים בשיתוף פעולה עם מכללת "מעיינות" בירושלים, לימודים בשיתוף פעולה עם עיריית בני-ברק, ולימודים בשיתוף פעולה עם סמינר "מרגלית" לבנות בירושלים. השנה הוצעו גם מסלולים ובהם קורסים המקנים נקודות זכות אקדמיות.

מירב למען הקהילה: תלמידי שנה ב בכל המגמות להכשרת המטפלים קיימו פעילות התנדבותית ענפה במהלך השנה וטיפלו בילדים ממגוון עמותות של בתי ספר ושל מוסדות ובהן: עמותת עלם (נוער בסיכון), אק"ם (האגודה לאומית לקידום אנשים עם פיגור שכלי) וכפר עופרים (מוסד לאוטוטיסטים).

כמו כן טיפלו התלמידים בנשים חרדיות, אמהות לילדים עם צרכים מיוחדים (בשיתוף פעולה עם עיריית בני-ברק) ובילדים עם לקויות למידה בכפר-הירוק ובחטיבת בניינים ברמת-השרון.

בית דניאל

הפעילות בבית דניאל התרחבה גם בשנת תשס"ח, ולקחו בה חלק לקוחות ותיקים וחדשים. ארגונים רבים עושים שימוש לא רק בחדרי הסמינרים אלא גם במדשאות ובשטחים הפתוחים רחבי הידיים לקיום סדנאות מיוחדות וייחודיות.

כמו בשנים עברו התקיימו השנה בבית דניאל פעילויות בעלות אופי מיוחד ובכללן: כנס מטעם יד הנדיב למקבלי פרס מיכאל ברונו; אירוע של מכון רפפורט מהטכניון לכבוד חתן פרס נובל פרופ' אהרן צ'חנובר; סדנת חוקרים מטעם אוניברסיטת קיימברידג'; כנסים של גופים שונים; סדנאות של שתיל (שירותי תמיכה וייעוץ לארגונים לשינוי חברתי) בנושאי ערים מעורבות וניהול קונפליקטים וסדנאות של ארגונים אחרים; ימי עיון; הכשרות לעובדי חברות מובילות; תוכנית מנהיגות איכותית של אלביט; כנס של "יד ביד" – המרכז לחינוך יהודי ערבי בישראל; סדנאות בישול; סדנת ציור על עץ. עם החברות והארגונים שפעלו השנה בבית דניאל נמנים אינטל, טבע, סמבור, שטראוס, מארוול, בנק לאומי, בית הספר הריאלי, צורן, בנק הפועלים, טאוור, בנק דיסקונט, אמניר – מפעלי נייר, איזיצי'פ, Given Imaging, פלאפון, שירותי בריאות כללית, קופת חולים כללית, פרס סנס, אבן קיסר, יוניליוור, אליאנס, מפעל מתכת חניתה, חילן, דלתא, פז, תות תקשורת, מיקרוסופט, אוניברסיטת תל-אביב, תנובה, נטויז'ין 013, רכבת ישראל, מטח ועוד.

האוניברסיטה הפתוחה משתמשת במתקני בית דניאל גם לצרכים פנימיים, והשנה התקיימו במקום סדנה לפיתוח המנהלים, ימי עיון של מחלקות שונות, השתלמות לסטודנטים לתואר שני במחשבה הביולוגית, כנס בין-אוניברסיטאי מטעם המחלקה לסוציולוגיה, למדע המדינה ולתקשורת, סדנאות מטעם המחלקה להיסטוריה, פילוסופיה ומדעי היהדות, ועוד.

כמיטב המסורת של בית דניאל התקיימו במקום גם בתשס"ח פעילויות מוזיקליות, ובכללן קורסי המוזיקה של משכנות שאננים וסופי שבוע מוזיקליים בשיתוף עם מרכז מוזיקה מברלין, כנס מוזיקלי של ינשוף (עמותה למוסיקה קאמרית), קונצרטים ועוד.